

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT

**ONDERZOEK IN HET KADER VAN
HET ONDERWIJSVERSLAG 2009-2010
OP NBBS "DE KOSMOS"**

Plaats : Hoogland
BRIN-nummer : 22FH
Onderzoeksnummer : 119258
Datum schoolbezoek : 18 mei 2010
Rapport vastgesteld te Utrecht op 24 augustus 2010

Inhoud

1	Onderzoek 5
2	Bevindingen 7
3	Conclusie 11
	Bijlage 13

1 Onderzoek

Op 18 mei 2010 heeft de inspectie nbbs "De Kosmos" bezocht. Het bezoek is afgelegd in het kader van een steekproef voor een landelijk onderzoek naar de staat van het primair onderwijs in Nederland. Het doel van dit onderzoek is allereerst het verzamelen van informatie over een aantal indicatoren, waarover de inspectie rapporteert in het Onderwijsverslag 2009-2010. Deze indicatoren hebben betrekking op de opbrengsten, het onderwijsleerproces, de zorg en begeleiding en de kwaliteitszorg. Daarnaast zijn enkele verplichtingen van de school in het kader van de naleving van wet- en regelgeving gecontroleerd, waaronder de onderwijstijd. De bijlage bij dit rapport bevat een overzicht van de indicatoren en de bevindingen van de inspectie daarover.

Naast dit doel in het licht van het Onderwijsverslag geldt dit onderzoek binnen het toezicht ook als het bezoek dat de inspectie op alle scholen voor primair en voortgezet onderwijs ten minste eens per vier jaar aflegt. In dat verband worden de bevindingen uit dit onderzoek gebruikt bij de eerstvolgende risicoanalyse. Deze analyse gaat vooraf aan de beslissing of het toezichtarrangement van de school eventueel aangepast moet worden.

In hoofdstuk 2 van dit rapport beschrijft de inspectie de bevindingen die uit haar onderzoek op nbbs "De Kosmos" naar voren zijn gekomen. Bij de geconstateerde verbeterpunten is tevens een onderbouwing opgenomen. In hoofdstuk 3 volgt de conclusie.

Onderzoeksopzet

Deze rapportage over het onderzoek is gebaseerd op:

- Indicatoren uit het Toezichtkader po/vo 2009 van de inspectie en de notitie Analyse en waarderingen van opbrengsten (februari 2010). Beide zijn te vinden op www.onderwijsinspectie.nl.
- Onderzoek en analyse van documenten en gegevens over de school die bij de inspectie aanwezig zijn.
- Schoolbezoek, waarbij
 - schooldocumenten en handelingsplannen zijn bestudeerd;
 - in een aantal groepen de onderwijspraktijk is geobserveerd door het bijwonen van lessen Nederlandse taal en rekenen en wiskunde. Deze lesbezoeken vonden plaats in de groepen OB2 (1/2); MB1 (3/4); MB2 (3/4); TB3 (5/6); BB1 (7/8) en BB3 (7/8);
 - gesprekken met de directie, de intern begeleider en met leraren zijn gevoerd;
 - aan het eind van het bezoek zijn de bevindingen teruggekoppeld aan de directeur, een bouwcoördinator en de intern begeleider. Hierbij waren drie bestuursleden aanwezig.

2 Bevindingen

De bijlage van dit rapport bevat een overzicht van de bij dit onderzoek gebruikte indicatoren en de bevindingen van de inspectie daarover.

Uit dit overzicht valt op te maken dat op De Kosmos de kwaliteit van het onderwijs op de meeste onderzochte indicatoren op orde is. Het betreft hier met name de aspecten opbrengsten, leerstofaanbod, gebruik onderwijstijd, pedagogisch klimaat, didactisch handelen leraren, afstemming, zorg en begeleiding en kwaliteitszorg.

Algemeen beeld

Het positieve beeld dat in het laatste inspectierapport (2005) werd geschetst is in dit onderzoek bevestigd. De enige indicator die toen nog als onvoldoende werd beoordeeld, ligt nu ook op een voldoende niveau. Daarnaast heeft de inspectie enkele indicatoren het oordeel goed gegeven.

De Kosmos behaalt gedurende de afgelopen jaren eindopbrengsten die boven de door de inspectie gehanteerde ondergrens liggen. Hiermee beoordeelt de inspectie de eindopbrengsten als goed. De inspectie baseert zich hierbij op de scores die de leerlingen in groep 8 behalen op de Cito Eindtoets.

Bij nadere analyse blijkt echter dat de taalopbrengsten gedurende de afgelopen drie jaar steeds boven de bovengrens van de inspectie lagen, maar dat dit niet geldt voor de resultaten op het vakgebied rekenen. Bij dit vakgebied lagen de eindopbrengsten de laatste twee jaar op een voldoende niveau.

De tussenopbrengsten liggen in 2010 op alle vijf ijkpunten (technisch lezen groepen 3 en 4; rekenen/wiskunde groepen 4 en 6 en begrijpend lezen groep 6) boven de door de inspectie gehanteerde ondergrens. Zij worden daarmee als voldoende beoordeeld.

De school wordt geleid door een directeur die een waarlijk onderwijskundig leider is en in staat blijkt het gehele team enthousiast te krijgen voor de onderwijskundige koers die de school vaart. De visie is helder en wordt door alle betrokkenen onderschreven. Op basis van een ambitieus, doch realistisch schoolontwikkelplan is de school continu bezig zichzelf te verbeteren en worden alle verbeteringen op adequate wijze geïmplementeerd en regelmatig geëvalueerd. De inspectie waardeert daarom het planmatig werken aan verbeteractiviteiten (indicator 9.4) als goed. Leraren voelen zich betrokken bij alle ontwikkelingen en nemen hun verantwoordelijkheid. Mede dankzij klassenbezoeken door de directeur, bouwcoördinator, intern begeleider en het bij elkaar in de klas kijken door de leraren wordt er voor gezorgd dat afgesproken veranderingen daadwerkelijk worden doorgevoerd binnen de gehele school.

Doordat de school een redelijk ambitieus streefdoel heeft (eindopbrengsten dienen te liggen boven de door de inspectie gehanteerde bovengrens), heeft de school een behoorlijk ijkpunt om de gerealiseerde resultaten tegen af te zetten. Dit heeft ertoe geleid dat de school zelf geconstateerd heeft dat het rekenonderwijs (waarvan de eindopbrengsten de afgelopen twee jaar niet aan deze norm voldeden) op korte termijn aangepakt dient te worden.

Daarnaast heeft de school bewust gekozen voor, zoals zij dat noemt, een Neo-Montessoriaans model. Hierbij zijn de waardevolle uitgangspunten van het Montessori onderwijs zoveel mogelijk behouden en zijn deze geïntegreerd met het werken met moderne, reguliere onderwijsmethoden. Het leerstofaanbod is hierdoor voldoende eigentijds, goed gestructureerd en gericht op het bereiken van de kerndoelen. Hierbij wordt de leerstof vanuit het Montessori-concept op een zodanige wijze aangeboden, dat er tegemoet gekomen wordt aan de onderwijsbehoeften van de leerlingen. Leraren geven kort en gericht instructie en bieden leerlingen voldoende gelegenheid om binnen de dag- en weektaak zelf hun activiteiten te plannen, oplossingen te vinden of zondig hulp en ondersteuning te vragen. De inspectie beoordeelt de afstemming op de onderwijsbehoeften van de leerlingen dan ook op alle beoordeelde indicatoren als voldoende. Directie en team realiseren zich terdege dat er veel leerlingen zijn die meer aankunnen en verzorgen voor hen een aanbod dat ook tegemoet komt aan hun behoeften. Doordat leerlingen op hun niveau worden aangesproken en weten wat er van hen verwacht wordt, heerst er een goede werksfeer binnen de verschillende groepen (indicator 5.2). Leerlingen tonen zich actief betrokken bij hun taak (indicator 5.3). Hierdoor wordt de geplande onderwijstijd optimaal benut (indicator 3.1).

Zowel de structuur van de leerlingenzorg als de daadwerkelijke uitvoering van de diverse zorgtrajecten is van een voldoende niveau. Het door de school gehanteerde onderscheid tussen een kortstondige, veelal op één gebied gerichte interventie (voorheen vermeld op het actieblad, tegenwoordig op de leerlingenkaart) en een langduriger en intensiever traject op basis van een handelingsplan, biedt voldoende houvast aan leraren om hun handelen op te baseren. Het format van de handelingsplannen voldoet aan de eisen die hieraan gesteld mogen worden. Doordat de kwaliteit van de analyse van het onderliggende probleem van goede kwaliteit is (indicator 8.2) is het interventietraject ook voldoende doelgericht en veelal effectief. Mede door de zorgvuldige evaluatie van de afgeronde zorgtrajecten, biedt deze voldoende aanknopingspunten voor een eventueel vervolgetraject.

De inspectie ziet in een combinatie van de hierboven vermelde kenmerken een mogelijke verklaring voor de goede opbrengsten.

Verbeterpunten voor de onderwijskwaliteit

Naast deze positief beoordeelde aspecten vraagt de inspectie aandacht voor één indicator die als onvoldoende wordt beoordeeld en twee waarvan de kwaliteit op dit moment niet beoordeeld kan worden.

Actief burgerschap en sociale integratie

De school heeft een visie op actief burgerschap en sociale integratie maar verwoordt deze niet in zowel het schoolplan als in de schoolgids. De inspectie beoordeelt daardoor indicator 9.7 als onvoldoende. De inspectie constateert echter wel dat de school daadwerkelijk een aanbod realiseert voor actief burgerschap en sociale integratie. Daardoor wordt indicator 2.6 wel voldoende beoordeeld.

Leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften

De school heeft een begin gemaakt met het formuleren van een ontwikkelingsperspectief voor leerlingen die op een tweede leerlijn zijn geplaatst en heeft voor deze leerlingen ook de tussendoelen geformuleerd. Doordat de school hier pas aan het begin van dit cursusjaar mee is gestart, is zij nog

onvoldoende in de gelegenheid geweest vast te stellen in hoeverre de geformuleerde doelen gerealiseerd zijn en of er bijstelling van het ontwikkelingsperspectief gewenst is. De school kan daardoor nog niet aantonen dat deze leerlingen zich naar hun mogelijkheden ontwikkelen. De inspectie beoordeelt daarom deze indicator 1.4 niet.

Sociale competenties van de leerlingen

Doordat de school bij het volgen van de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen en het bepalen van hun sociale vaardigheden een instrument gebruikt, waarvan de inspectie de aangeleverde gegevens niet kan gebruiken, beoordeelt ze indicator 1.5 niet.

Naleving

Tijdens dit onderzoek zijn er geen tekortkomingen geconstateerd met betrekking tot de naleving.

Het samenwerkingsverband neemt deel aan een experiment in het kader van passend onderwijs. Daartoe neemt zij deel aan het Regionaal netwerk Eemland. Dit regionaal netwerk heeft nog geen zorgplan opgesteld, maar is daar wel mee bezig.

Met het bestuur van dit netwerk is daarom afgesproken dat het oorspronkelijke samenwerkingsverband een nieuw zorgplan 2010-2011 vaststelt. Aangezien dit bij de inspectie is ingediend, beoordeelt de inspectie deze indicator als voldoende. Hierbij dient opgemerkt te worden dat er in afwachting van het zorgplan van het nieuwe samenwerkingsverband geen inhoudelijke toetsing heeft plaatsgevonden.

3 Conclusie

De inspectie concludeert dat de kwaliteit van het onderwijs op De Kosmos op de onderzochte onderdelen op orde is. In het onderzoek is gebleken dat het onderwijs op die gebieden geen of nauwelijks tekortkomingen kent. Deze conclusie zal worden betrokken bij de eerstvolgende risicoanalyse die voorafgaat aan de beslissing of het toezichtarrangement eventueel aangepast dient te worden.

Bijlage

Overzicht indicatoren en bevindingen

Met de scores 1 tot en met 5 wordt tot uitdrukking gebracht in welke mate de indicatoren op de school zijn gerealiseerd:

- 1 slecht;
- 2 onvoldoende;
- 3 voldoende;
- 4 goed;
- 5 niet te beoordelen (alleen bij opbrengsten).

(De nummering van de indicatoren verwijst naar de nummering van de volledige set indicatoren uit het Toezichtkader po/vo 2009. Indicatoren die bij een kwaliteitsonderzoek de doorslag geven of een school (zeer) zwak is, zijn gemarkeerd met een asterisk *.)

nbbs "De Kosmos"

Tabel 4.1 Kwaliteitsaspect 1: De opbrengsten liggen op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie verwacht mag worden.

	1	2	3	4	5
1.1 * De resultaten van de leerlingen aan het eind van de basisschool liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.				•	
1.2 * De resultaten van de leerlingen voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde tijdens de schoolperiode liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.			•		
1.3 De leerlingen doorlopen in beginsel de school binnen de verwachte periode van acht jaar.			•		
1.4 Leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften ontwikkelen zich naar hun mogelijkheden.					•
1.5 De sociale competenties van de leerlingen liggen op een niveau dat mag worden verwacht.					•

Tabel 4.2 Kwaliteitsaspect 2: De aangeboden leerinhouden bereiden de leerlingen voor op vervolgonderwijs en samenleving.

	1	2	3	4
2.1 * Bij de aangeboden leerinhouden voor Nederlandse taal en rekenen en wiskunde betreft de school alle kerndoelen als te bereiken doelstellingen.			●	
2.2 * De leerinhouden voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde worden aan voldoende leerlingen aangeboden tot en met het niveau van leerjaar 8.			●	
2.3 De leerinhouden in de verschillende leerjaren sluiten op elkaar aan.			●	
2.4 * De school met een substantieel aantal leerlingen met een leerlinggewicht biedt bij Nederlandse taal leerinhouden aan die passen bij de onderwijsbehoeften van leerlingen met een taalachterstand.			●	
2.6 De school heeft een aanbod gericht op bevordering van actief burgerschap en sociale integratie, met inbegrip van het overdragen van kennis over en kennismaking met de diversiteit in de samenleving.			●	

Tabel 4.3 Kwaliteitsaspect 3: De leraren geven de leerlingen voldoende tijd om zich het leerstofaanbod eigen te maken.

	1	2	3	4
3.1 De leraren maken efficiënt gebruik van de geplande onderwijstijd.				●

Tabel 4.4 Kwaliteitsaspect 4: Het schoolklimaat wordt gekenmerkt door veiligheid en respectvolle omgangsvormen.

	1	2	3	4
4.7 Het personeel van de school zorgt ervoor dat de leerlingen op een respectvolle manier met elkaar en anderen omgaan.				●
9.8 De school waarborgt de sociale veiligheid voor leerlingen en personeel.			●	

Tabel 4.5 Kwaliteitsaspect 5: De leraren leggen duidelijk uit, organiseren de onderwijsactiviteiten efficiënt en houden de leerlingen taakbetrokken.

	1	2	3	4
5.1 * De leraren geven duidelijke uitleg van de leerstof.			●	
5.2 * De leraren realiseren een taakgerichte werksfeer.				●
5.3 * De leerlingen zijn actief betrokken bij de onderwijsactiviteiten.				●

Tabel 4.6 Kwaliteitsaspect 6: De leraren stemmen aanbod, instructie, verwerking en onderwijstijd af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.

	1	2	3	4
6.1 De leraren stemmen de aangeboden leerinhouden af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			●	
6.2 De leraren stemmen de instructie af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			●	
6.3 De leraren stemmen de verwerkingsopdrachten af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			●	
6.4 De leraren stemmen de onderwijstijd af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			●	

Tabel 4.7 Kwaliteitsaspect 7a: De leraren volgen systematisch de vorderingen van de leerlingen.

	1	2	3	4
7.1 * De school gebruikt een samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.			●	
7.2 De leraren volgen en analyseren systematisch de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen.			●	

Tabel 4.8 Kwaliteitsaspect 8: De leerlingen die dat nodig blijken te hebben, krijgen extra zorg.

	1	2	3	4
8.1 De school signaleert vroegtijdig welke leerlingen zorg nodig hebben.			●	
8.2 Op basis van een analyse van de verzamelde gegevens bepaalt de school de aard van de zorg voor de zorgleerlingen.				●
8.3 * De school voert de zorg planmatig uit.			●	
8.4 De school evalueert regelmatig de effecten van de zorg.			●	

Tabel 4.9 Kwaliteitsaspect 9: De school heeft een systeem voor kwaliteitszorg.

	1	2	3	4
9.1 De school heeft inzicht in de onderwijsbehoeften van haar leerlingenpopulatie.			●	
9.2 De school evalueert jaarlijks de resultaten van de leerlingen.			●	
9.3 De school evalueert regelmatig het onderwijsleerproces.			●	
9.4 De school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten.				●
9.5 De school borgt de kwaliteit van het onderwijsleerproces.			●	
9.6 De school verantwoordt zich aan belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit.			●	
9.7 De school draagt zorg voor de kwaliteit van het onderwijs gericht op bevordering van actief burgerschap en sociale integratie, met inbegrip van het overdragen van kennis over en kennismaking met de diversiteit van de samenleving.		●		

Tabel 4.10 Wet- en regelgeving

	ja	nee
N1 Door of namens het bestuur is de vastgestelde schoolgids naar de inspectie gestuurd en deze schoolgids bevat de verplichte onderdelen (WPO, art. 16 en 13).	●	
N2 Door of namens het bestuur is het vastgestelde schoolplan naar de inspectie gestuurd en dit schoolplan bevat de verplichte onderdelen (WPO, art. 16 en 12).	●	
N3 Door of namens het bestuur is het vastgestelde zorgplan van het samenwerkingsverband naar de inspectie gestuurd en dit zorgplan bevat de verplichte onderdelen (WPO, art. 19).	●	
N4 De geplande onderwijstijd voldoet aan de wettelijke vereisten (WPO, art. 8).	●	